

Διδαχί



ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΙΕΡΟΥ ΝΑΟΥ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

Δελφών & Μιαούλη | Τ.2310 828 989 | www.inmetamorfoseos.gr

ΕΤΟΣ 2^ο | 25 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2022 | Αρ. Φύλλου 92

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΜΑΘΗΤΕΙΑΣ

Σχόλια στο Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Λου 5:1-11

Το χρονικό διάστημα από τα τέλη Σεπτεμβρίου ως την αρχή του Τριωδίου ονομάζεται στη λειτουργική γλώσσα της Ορθόδοξης Εκκλησίας “Περίοδος του Λουκά”, καθώς κάθε Κυριακή διαβάζεται κατά τη θεία λειτουργία κάποια περικοπή από το **Κατά Λουκᾶν Εὐαγγέλιον**.

Το ανάγνωσμα της Α΄ Κυριακής του Λουκά είναι η περικοπή Λου 5:1-11, που αναφέρεται στην κλήση από τον Ιησού των πρώτων μαθητών του. Μετά το εναρκτήριο κήρυγμά του στη Ναζαρέτ, το χωριό όπου ζούσε, ο Χριστός περιέτρεχε τις πόλεις και τα χωριά της Γαλιλαίας κηρύττοντας στα πλήθη που τον ακολουθούσαν και λαχταρούσαν να τον ακούσουν. Σύμφωνα με το κείμενο, η κλήση των πρώτων μαθητών του γίνεται στις όχθες της λίμνης Γεννησαρέτ, όταν ο Χριστός συναντά κάποιους ψαράδες να τακτοποιούν τα δίχτυα τους, μετά από μια κοπιαστική αλλά άκαρπη από πλευράς ψαριάς νύχτα. Αφού ζήτησε να χρησιμοποιήσει ένα από τα πλοία-ρια σαν άμβωνα για να μιλήσει στον κόσμο, πρότεινε στον ιδιοκτήτη του, τον Σίμωνα, που λεγόταν και Πέτρος, να ανοιχτεί στα βαθιά και να ξαναρί-

ξει τα δίχτυα για ψάρεμα. Ο Πέτρος ήταν έμπειρος επαγγελματίας ψαράς και ήξερε ότι μέρα μεσημέρι δεν πιάνονται ψάρια. Εμπιστευθηκε όμως τον Ιησού και το αποτέλεσμα ήταν να πιάσουν αμέτρητα ψάρια που γέμισαν και τα δύο πλοiάρια:

Ένα παρόμοιο περιστατικό θαυμαστής αλιείας περιγράφεται στο **Κατά Ιωάννην Εὐαγγέλιον** (21:1-14) στο πλαίσιο μιας εμφάνισης του αναστημένου Ιησού σε κάποιους από τους μαθητές του. Ανεξάρτητα από τις απόψεις που η φιλολογική ανάλυση των δύο περικοπών διατύπωσε κατά καιρούς, ένα κοινό και στις δύο περικοπές στοιχείο, επιτρέπει την αναγνώριση του θεολογικού στόχου των συγκεκριμένων αφηγήσεων· η κλήση των μαθητών να ακολουθήσουν τον Ιησού (Λουκάς) και η κλήση των μαθητών να γίνουν απόστολοί του που θα κηρύξουν το ευαγγέλιο στα πέρατα της οικουμένης (Ιωάννης) προϋποθέτει την αναγνώριση από την πλευρά τους ότι ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ είναι ο Χριστός, ότι δεν είναι ένας απλός δάσκαλος, ένας άλλος προφήτης σταλμένος από τον Θεό, αλλά είναι Θεός που εξουσιάζει τη φύση και τον θάνατο.

Αυτή η αλήθεια γίνεται εμφανής στον τρόπο με τον οποίο ο Πέτρος απευθύνεται στον Χριστό πριν και μετά από το θαύμα. Όταν ο Ιησούς τον προτρέπει να ξαναρίξει τα δίχτυα στη λίμνη, ο Πέτρος, αν και ως έμπειρος ψαράς θεωρεί την προσπάθεια μάταιη, αναγνωρίζει την αυθεντία του Ιησού ως δασκάλου και υπακούει στην προτροπή: “ *Ἐπιστάτα ... ἐπὶ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον*” (στχ 5). Αμέσως μετά τη θαυμαστή αλιεία όμως, τόσο ο Πέτρος όσο και οι συνεργάτες του Ιάκωβος και Ιωάννης καταλαμβάνονται από το δέος που προκαλεί η αίσθηση ότι βρίσκονται ενώπιον του Θεού. Έτσι, απευθυνόμενος για δεύτερη φορά ο Πέτρος στον Ιησού δεν τον αποκαλεί πλέον “Δάσκαλε” αλλά “Κύριε”, μια προσφώνηση με την οποία οι ελληνόφωνοι Ιουδαίοι της εποχής απευθύνονταν στον Θεό, καθώς το όνομα “Κύριος” κατέστη βαθμιαία ισοδύναμο του ονόματος του Θεού.

Η αίσθηση της παρουσίας του Θεού προκαλεί, όπως είναι αναμενόμενο, αντιδράσεις, οπότε ο Πέτρος “προσέπεσε τοῖς γόνασιν Ἰησοῦ λέγων Ἐξελθε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἄρτωλός εἰμι, Κύριε” (στχ 8). Η αντίδραση του Πέτρου θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πρότυπο αληθινής λατρείας του Θεού. Τόσο στη *Βίβλο* όσο και σε ολόκληρη την πατερική παράδοση τονίζε-

ται με ιδιαίτερη έμφαση πως αυτό που καθιστά τον άνθρωπο άξιο της χάριτος του Θεού είναι η αναγνώριση της ανεπάρκειάς του και της αμαρτωλότητάς του. Μόνο στο πλαίσιο μιας αληθινής κατανόησης και ομολογίας της αμαρτίας μπορεί ο άνθρωπος να ελπίζει στο έλεος του Θεού. Αυτός είναι ο λόγος που η επίκληση “Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με τὸν ἁμαρτωλόν” κατέχει τόσο σημαντική θέση στην ορθόδοξη πνευματικότητα. Δεν είναι ζήτημα τεχνικής ή μεθόδου, αλλά πραγματικής συντριβής που προκύπτει από τη συναίσθηση της αμαρτίας και της ταπείνωσης που οδηγεί στην αληθινή μετάνοια.

Αυτή η συνειδητοποίηση της αμαρτωλότητας και της συνακόλουθης αποδοχής της χάριτος του Θεού, αποτελεί τη βάση της αληθινής μαθητείας και προφανώς αυτός είναι ο λόγος που ο ευαγγελιστής Λουκάς συνδέει στην αφήγησή του το συγκεκριμένο θαύμα με την κλήση των πρώτων μαθητών του Χριστού. Όμως, όπως προκύπτει από τη συνέχεια της αφήγησης, αλλά και από τη θέση που μια παρόμοια αφήγηση έχει στο τέταρτο Ευαγγέλιο, η αληθινή χριστιανική μαθητεία δεν τελειώνει με την εξομολόγηση της αμαρτίας, ούτε με την αποδοχή της χάριτος, αλλά με τη μεταμόρφωση του μαθητή σε απόστολο. Αληθινή συνάντηση με τον Θεό σημαίνει άνοιγμα στους άλλους, μοίρασμα της εμπειρίας και της χαράς από τη συνάντηση, συνειδητή ανάληψη ευθύνης για συνεργασία με τον Θεό στην ολοκλήρωση του σχεδίου του για τον κόσμο. Η συνάντηση με τον Θεό δεν μπορεί να οδηγεί σε μια ατομική ευσέβεια, γιατί τότε δεν είναι αληθινή, αλλά πρόκειται για ψευδαίσθηση που επιτυγχάνεται με συγκεκριμένες τεχνικές αυτο-συγκέντρωσης και συναισθηματικής φόρτισης.

Η μεταφορική γλώσσα που χρησιμοποιεί ο Χριστός απευθυνόμενος στον Πέτρο είναι στην προκειμένη περίπτωση χαρακτηριστική: **“Μη φοβάσαι, από τώρα θα ψαρεύεις ανθρώπους”** (στχ 10). Ο Θεός είναι αυτός που γεμίζει τα δίχτυα με ψάρια, αυτός που καλεί τους ανθρώπους κοντά του, οι μαθητές του όμως πρέπει να τραβήξουν τα αλιεύματα σε συνεργασία με τους άλλους, ώστε να μη σπάσουν τα δίχτυα και να μη βυθιστούν τα πλοιάρια. Γι’ αυτό η νοερά καρδιακή προσευχή, παρ’ όλο που είναι συνταγμένη σε ά ενικό πρόσωπο, δεν είναι ποτέ μια ατομική - ιδιωτική προσπάθεια συναισθηματικής προσέγγισης του Θεού, αλλά ένα διαρκής αγώνας να αξιωθεί κανείς να μεταμορφωθεί από μαθητή του Χριστού σε απόστολο.

Όμως η ανάγνωση της περικοπής αυτής σε μια περίοδο που οι αγροτικές εργασίες του φθινοπώρου φτάνουν στο αποκορύφωμά τους περικλείει και ένα επίκαιρο μήνυμα. Πολλοί χριστιανοί σκέφτονται συχνά ότι αυτό που ο Ιησούς αποκαλούσε “Βασιλεία του Θεού” είναι κάτι που θα έρθει σε κάποιο απώτατο μέλλον, και επομένως τώρα είναι καιρός να ασχοληθεί ο καθένας με τις δουλειές του και αργότερα θα βρει τον χρόνο να φροντίσει και για τα πνευματικά θέματα. Ακόμα, πολλοί είναι εκείνοι που θεωρούν ότι τα πνευματικά θέματα έχουν να κάνουν με προσευχές, με νηστείες, και άλλα παρόμοια και καμιά σχέση δεν έχουν με την καθημερινότητα. Και όμως, ο Ιησούς, αφού τελείωσε το κήρυγμά του, ασχολήθηκε με την καθημερινότητα των ψαράδων και το πρόβλημά τους, και μέσα από αυτήν την καθημερινότητα τους βοήθησε να τον αναγνωρίσουν ως Κύριο και Θεό τους.

Από την παραπάνω ευαγγελική περικοπή, αλλά και από τη μελέτη ολόκληρης της ιστορίας των σχέσεων του Θεού με τον άνθρωπο, προκύπτει σαφώς ότι μοναδική προϋπόθεση για την πνευματική ζωή είναι η ετοιμότητα για υποταγή στο θέλημα του Θεού. Οι εκλεκτοί του Θεού δεν είναι αγγελικές υπάρξεις αλλά άνθρωποι με πάθη και αδυναμίες? η ταπεινή υποταγή τους όμως στο θείο θέλημα τους αξιώνει να γίνουν συνεργάτες του Θεού. Κάθε φορά, λοιπόν, που η καθημερινότητα φαίνεται να γίνεται πιεστική και να οδηγεί τον χριστιανό σε αναστολή του αγώνα του για επικράτηση της Βασιλείας του Θεού, καλό είναι να αναλογίζεται την παράκληση που μέσα από το αποστολικό ανάγνωσμα της ίδιας Κυριακής (2Κο 6:1-11) γεμάτος αγωνία απευθύνει ο απόστολος Παύλος στους παραλήπτες της επιστολής του: “Αδελφοί, συνεργάτες του Θεού καθώς είμαστε, σας παρακαλούμε να μην αφήσετε να πάει χαμένη η χάρη του Θεού που δεχτήκατε, γιατί η Γραφή λέει: **Όταν έρθει ο ορισμένος καιρός, θα σε ακούσω· όταν έρθει η μέρα που είναι να σωθείς, θα σε βοηθήσω.** Νά, τώρα είναι ο ορισμένος καιρός, τώρα είναι η μέρα που είναι να σωθείς” (2Κο 6:1-2).

M.K.

